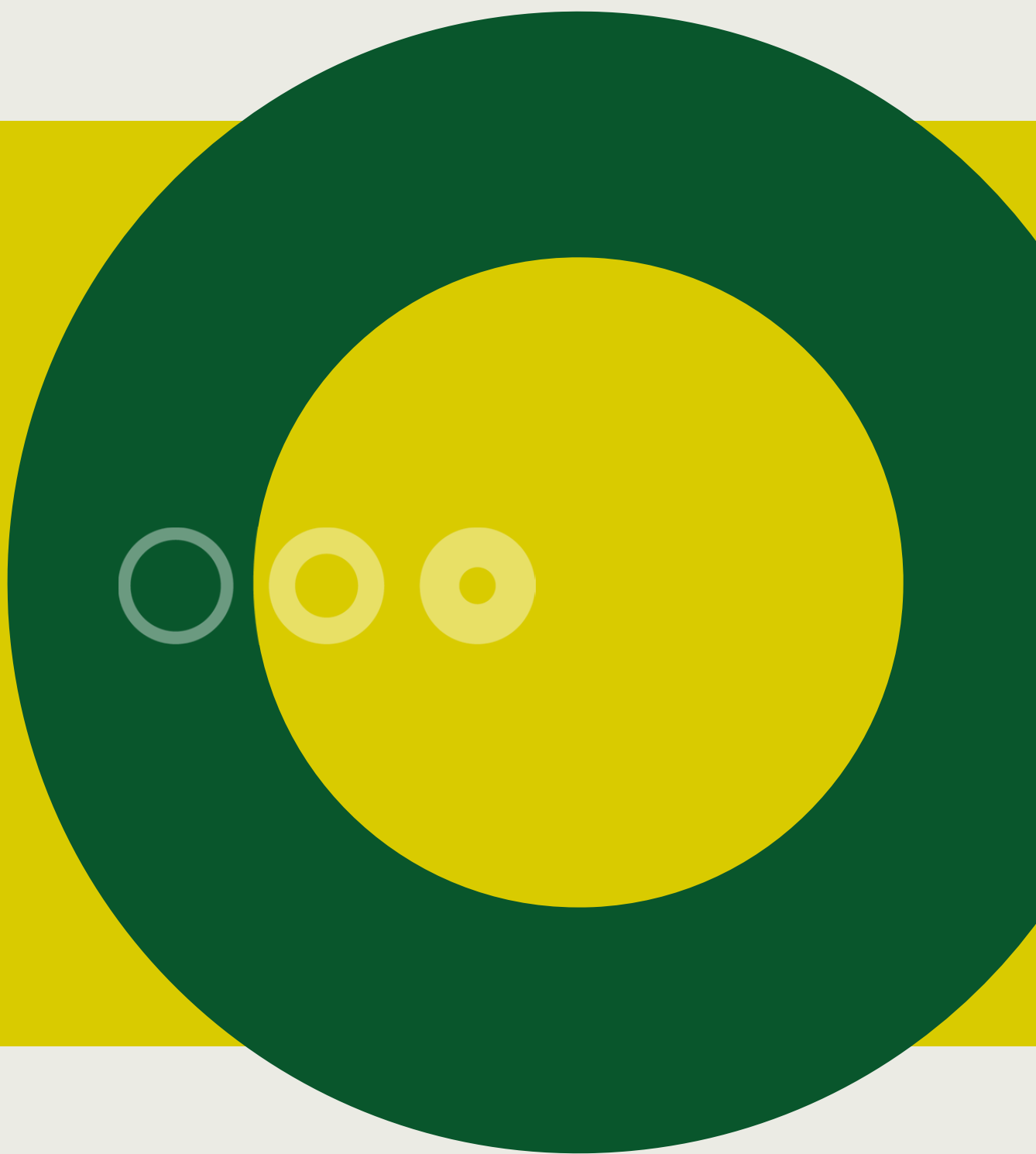

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Prognose for landbrugets økonomiske resultater 2012-2014

December 2012

INDHOLD	SIDE
Sammendrag	2
Resultatopgørelse	
Heltidsbedrifter	3
<i>Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne</i>	5
Alle bedrifter	6
Følsomhedsberegninger	7
Aktiver, gæld, investeringer og likviditet	
Heltidsbedrifter	8
Alle bedrifter	9
Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger	11-14

SAMMENDRAG

Udsigt til rekordhøj indtjening i landbruget – særligt gode udsigter for svin og mink

De senere års forbedring af landbrugets driftsresultater fortsætter. En gennemsnitlig heltidsbedrift forventes at opnå et driftsresultat på godt 600.000 kr. i 2012 og på 700.000-750.000 kr. i 2013 og 2014. Det svarer til en fremgang på 200.000-300.000 kr. i forhold til 2011. Resultatet er før aflønning af ejerens arbejdskraft og egenkapitalen.

Inklusiv personlig indtjening uden for landbruget mv. ventes virksomhedens samlede økonomi at vise et resultat på ca. 875.000-1.000.000 kr. i perioden 2012 til 2014.

Fremgangen bæres i høj grad af produktionsgrenene svin og mink. Også planteavlerne har fremgang. Modsat er mælkeproducenternes indkomst fortsat klart utilfredsstillende.

Årsagerne til de forbedrede resultater for svine-, plante- og pelsdyrproducenter ift. 2011 er blandt andet:

- Stærk efterspørgsel efter kvalitetsfødevarer på flere af Danmarks vigtigste eksportmarkeder på trods af den globale vækstafmatning.
- En udbudsreaktion efter en årrække med stram produktionsøkonomi samt nye, strammere velfærdskrav til produktionsforholdene inden for blandt andet sohold.
- En skarp forsyningsbalance, hvor selv mindre udsving i udbud eller efterspørgsel afstedkommer større prisudsving – i øjeblikket i form af begrænset udbud og høje priser på flere produkter.
- En stadig styrkelse af effektiviteten og produktiviteten i landbruget.
- Lave finansieringsudgifter på grund af lav vækst og inflation samt kapitalflugt til Danmark. De lavere renter modgås dog i nogen grad af højere bidragssatser og rentemarginaler.
- I prognoseperioden er der tillige et væsentligt mindre tab på finansielle kontrakter end 2008-2011.

Der er fortsat meget stor spredning i virksomhedernes resultater. Således ventes den bedste tredjedel af heltidsbedrifterne at opnå et resultat på ca. 1,7 mio. kr. pr. bedrift i hele prognoseperioden.

Kontaktperson:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser

T +45 8740 5175

M +45 2013 5175

E kak@vfl.dk

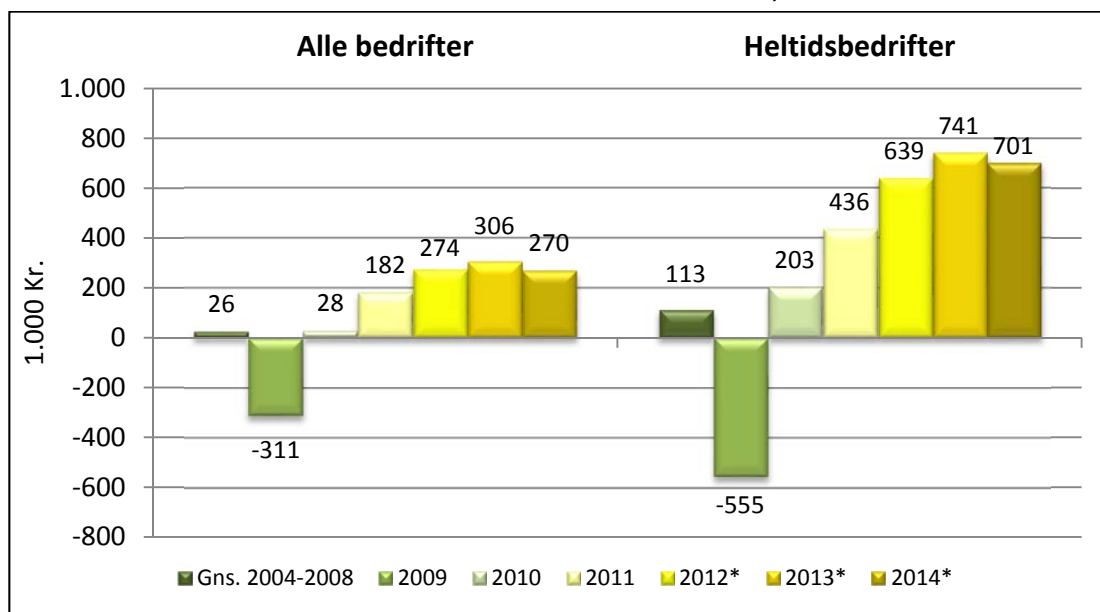
RESULTATOPGØRELSE

Heltidsbedrifter

Heltidsbedrifternes indkomst ventes at vise en markant fremgang i forhold til de foregående år. Niveaueet for indkomsterne forventes i hele prognoseperioden at ligge væsentligt højere end de gennemsnitlige driftsresultater i perioden 2004-2011.

Figur 1 viser det forventede driftsresultat, og resultatopgørelsens hovedposter fremgår af Tabel 1 nedenfor.

FIGUR 1: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT, KR.

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Heltidsbedrifters gennemsnitlige driftsresultat ventes at nå over 600.000 kr. pr. bedrift i 2012. Herefter ventes driftsresultatet at stige til mellem 700.000 og 750.000 kr. i 2013 og 2014. Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdskraftindsats og før aflønning af egenkapitalen.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed – hvilket udtrykker virksomhedens samlede økonomi – opnås et positivt resultat før skat på 876.000 kr. pr. heltidsbedrift i 2012, stigende til knap 1 mio. kr. i 2013 og 2014.

I forhold til prognosen fra september 2012, ventes indtjeningen i 2012 at blive på omtrent samme niveau. 2013 og 2014 derimod er revideret op med 130-190.000 kr. Det skyldes primært et forbedret bytteforhold for især svineproducenterne, idet prisen på svinekød justeres lidt op, samtidig med at foderpriserne justeres lidt ned i prognoseperioden. Nettoresultatet af nedjusteringen af prisen på vegetabiliske produkter er positivt, idet gevinsten hos de animalske produkter overstiger tabet hos planteavlerne.

Derudover er renterne revideret en anelse ned, ikke mindst i lyset af den rekordlave refinansieringsrente på variable realkreditlån ultimo 2012.

De generelt høje produktpriser (bortset fra mælk) understøttes af en skarp forsyningsbalance og ventes for størstedelens vedkommende at forblive høje i hele prognoseperioden, jf. Bilag 1. Efterspørgslen efter fødevarer er fortsat stærk på en række af Danmarks vigtigste eksportmarkeder og i de nyudviklede lande. Samtidig begrænses udbuddet af de senere års stramme produktionsøkonomi og nye skrappe krav til produktionsforholdene, herunder 2013-kravene om løsgående drægtige søer. Endvidere forventes de seneste års forbedringer af produktiviteten at fortsætte.

TABEL 1: RESULTATOPGØRELSE PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
<i>Produktion:</i>							
Antal, vejet	14.320	12.919	12.411	11.678	11.300	11.000	10.600
Årskøer	36	42	45	48	49	50	52
Producerede slagtesvin	1.445	1.401	1.570	1.887	1.925	1.963	2.002
Årssøer	77	85	90	91	93	95	97
Areal, ha	122	139	140	147	150	150	153
<i>Resultat:</i>							
Bruttoudbytte	3.070	3.379	4.469	5.318	5.701	5.979	5.953
Stykomkostninger	-1.367	-1.749	-2.009	-2.488	-2.656	-2.774	-2.694
Dækningsbidrag	1.733	1.629	2.461	2.830	3.045	3.205	3.259
Kontante kapacitetsomkostninger	-840	-1.141	-1.235	-1.364	-1.433	-1.477	-1.536
Afskrivninger	-370	-460	-460	-506	-514	-516	-522
Resultat af primær drift	543	28	766	960	1.098	1.212	1.201
Afkoblet støtte	330	379	355	379	383	383	391
Finansieringsudgifter i alt	-689	-962	-917	-902	-843	-854	-890
Driftsresultat, landbrug	113	-555	203	436	639	741	701
- heraf konjunktur			29	106	223	-73	0
Personlig indtjening	168	186	213	217	222	228	234
Årets resultat før skat	286	-435	460	669	876	985	949
<i>Nøgletal:</i>							
Afkastningsgrad – landbrug, pct.**	1,7	-0,2	2,5	3,2	3,6	3,9	3,7
Lønningsevne, kr./normtime	46,5	-133	38	73	98	113	106

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Afkastningsgraden blev første gang opgjort i 2009. For 2004-2008 er i stedet anvendt "forrentning af landbrugsaktiver". Forskellen består i, at forpagtede værdier indgår i "forrentning" og ikke i afkastningsgrad. Endvidere er der i perioden 2004-2008 anvendt et simpelt gennemsnit af bedriftenes faktiske forrentningsprocent i stedet for en gennemsnitsbedrift, som ligger til grund for prognoseperioden.

Den europæiske gældskrise og udsigten til lav vækst og lav inflation har medført markante rentefald. Finansieringsudgifterne falder dog kun ganske beskedent på grund af højere bidragssatser og rentemarginaler, og det forventes, at disse fortsat vil udgøre en stor del af finansieringsudgifterne i de kommende år.

Sektorprognosen er et resultat af prognoser for de enkelte driftsgrene, hvoraf de største fremgår af Tabel 2 nedenfor.

TABEL 2: DRIFTSRESULTATER FOR GENNEMSITLIGE HELTIDSBRUG*

1.000 kr.	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Svineproduktion*	32	285	898	1.379	1.600
Kvægbedrifter*	-75	197	-8	263	109
Planteproduktion*	262	277	513	470	359
Mink	1.583	2.281	2.798	1.738	1.705
Heltidsbrug (alle)	203	436	636	742	700

* Der forekommer afvigelser i forhold til driftsgrensprøgnoserne, da der her er indregnet samtlige bedrifter inden for driftsgrenen, og ikke en udvalgt gruppe. Der henvises i øvrigt til prognoserne for driftsgrenenes resultater på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

Der er opstået historisk stor spredning i driftsgrenenes resultater. Mink- og svineproducenter opnår gennemsnitligt set rigtig gode driftsresultater i hele prognoseperioden. Set i forhold til tidligere har også planteproducenter udsigt til ganske fornuftige resultater. Mælkeproducenter derimod har klart utilfredsstillende resultater. Også inden for hver driftsgren er der store forskelle på resultaterne.

Bedste tredjedel af heltidsbedrifterne

Den bedste tredjedel af bedrifterne har i lighed med tidligere år udsigt til særdeles positive resultater.

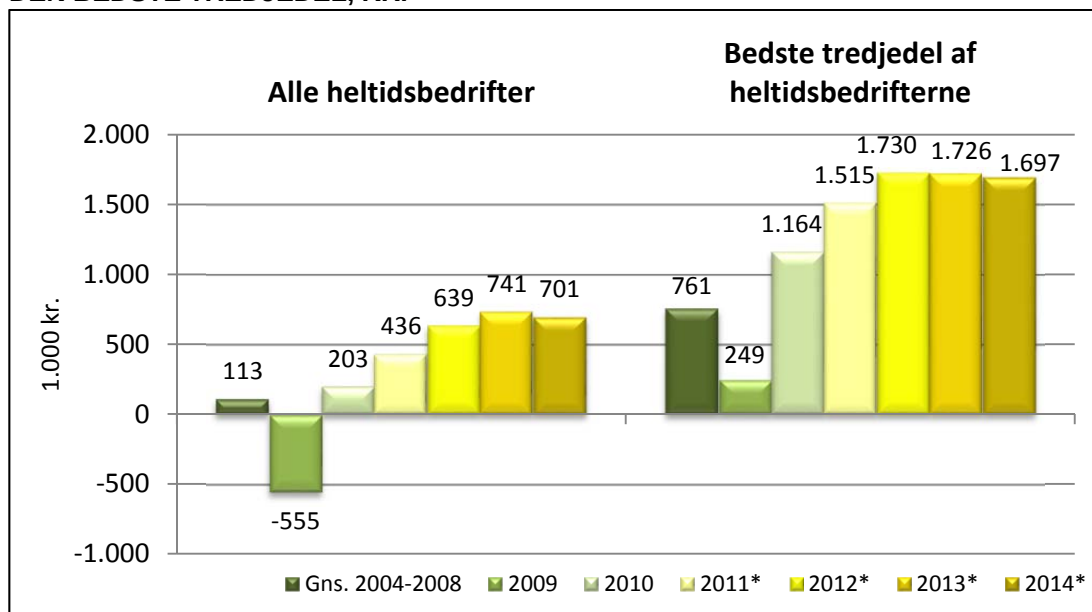
TABEL 3: DRIFTSRESULTAT FOR GENNEMSITLIGE HELTIDSBRUG OG BEDSTE TREDJEDEL*

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012**	2013**	2014**
Alle heltidsbrug	113	-555	203	436	639	741	701
Bedste tredjedel af heltidsbrug	761	249	1.164	1.515	1.730	1.726	1.697

* Der henvises til analysen "Voksende spredning i landbrugets indtjening", som kan findes på Landbrugsinfo.dk/okonomianalyser.

** Prognose fra Videncenteret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

En landmand tilhørende den bedst indtjenende tredjedel forventes at kunne opnå en indtjening fra landbrugsdriften på ca. 1,7 mio. kr. i hele prognoseperioden. Dermed er forskellen mellem gennemsnittet til bedste tredjedel på ca. 1 mio. kr. Der er næsten samme forskel fra gennemsnittet til dårligste tredjedel.

FIGUR 2: FORVENTEDE DRIFTSRESULTATER PR. BEDRIFT FOR ALLE HELTIDSBEDRIFTER OG DEN BEDSTE TREDJEDEL, KR.

Alle bedrifter

Driftsresultatet ventes at vise en klar fremgang i perioden 2012 til 2014 i forhold til de foregående år. Forbedringen skyldes især et bedre bytteforhold og lidt lavere renter. Indtjeningsniveauet forventes i hele perioden at ligge højere end den gennemsnitlige indtjening i perioden 2004-2011.

Tabel 4 viser resultatopgørelsens hovedposter.

TABEL 4: RESULTATOPGØRELSE PR. BEDRIFT - ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
<i>Produktion:</i>							
Antal, vejet	36.182	31.889	32.165	31.202	30.700	30.300	29.800
Årskøer	14	17	18	18	19	19	20
Producerede slagtesvin	612	589	648	758	773	789	804
Årssøer	31	34	35	34	35	36	37
Areal, ha	67	75	78	82	84	84	85
<i>Resultat:</i>							
Bruttoudbytte	1.398	1.563	2.170	2.478	2.662	2.774	2.749
Stykomkostninger	-597	-801	-979	-1.147	-1.222	-1.276	-1.241
Dækningsbidrag	800	762	1.191	1.331	1.440	1.498	1.508
Kontante kapacitetsomkostninger	-416	-573	-657	-680	-714	-736	-765
Afskrivninger	-176	-236	-247	-259	-263	-263	-265
Resultat af primær drift	208	-46	286	392	463	500	479
Afkoblet støtte	152	204	203	211	213	213	217
Finansieringsudgifter i alt	-323	-468	-462	-421	-402	-406	-425
Driftsresultat, landbrug	26	-311	28	182	274	306	270
- heraf konjunktur			10	37	107	-41	0
Personlig indtjening	304	332	334	339	347	356	365
Årets resultat før skat	285	13	402	537	637	678	650
<i>Nøgletal:</i>							
Afkastningsgrad – landbrug, pct.**	0,9	-0,1	0,2	0,9	1,3	1,5	1,3
Lønningsevne, kr./normtime	15	-190	-40	3	34	43	32

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Afkastningsgraden blev første gang opgjort i 2009. For 2004-2008 er i stedet anvendt "forrentning af landbrugsaktiver". Forskellen består i, at forpagtede værdier indgår i "forrentning" og ikke i afkastningsgrad. Endvidere er der i perioden 2004-2008 anvendt et simpelt gennemsnit af bedrifternes faktiske forrentningsprocent i stedet for en gennemsnitsbedrift, som ligger til grund for prognoseperioden.

Det gennemsnitlige driftsresultat pr. bedrift ventes at blive på omkring 300.000 kr. i hele prognoseperioden. Driftsresultatet er opgjort før aflønning af ejerens arbejdsindsats og egenkapital.

Indregnes den personlige indkomst, nettorenteindtægter mv. uden for landbruget samt indtægter fra anden virksomhed opnås et positivt resultat før skat omkring 650.000 kr. pr. bedrift i prognoseperioden.

Det forventede driftsresultat ligger 50-100.000 kr. højere end prognosen fra september 2012.

Akkumuleres gennemsnitsbedrifternes resultat, stiger den samlede indtjening for landbrugserhvervet fra 5,7 mia. kr. i 2011 til mellem 8,0 og 9,3 mia. kr. i perioden 2012 til 2014. Medregnes indtjening uden for landbruget forventes den samlede indtjening at stige fra 16,8 mia. kr. i 2011 til ca. 20 mia. kr. i prognoseperioden.

TABEL 5: RESULTATOPGØRELSE PÅ SEKTORNIVEAU

Mia. kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Driftsresultat, landbrug	1,0	-9,9	0,9	5,7	8,4	9,3	8,0
Årets resultat før skat	10,3	0,4	13,0	16,8	19,6	20,5	19,4

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

Følsomhedsberegninger

De senere år har markedsforholdene for landbrugsprodukter været meget svingende. Ligeledes har renterne udvist store bevægelser. Det afspejler sig i prognoserne i form af øget usikkerhed om driftsresultaterne.

For nogle af de væsentligste priser er der i Bilag 1 anført kommentarer til baggrunden for prisestimatet. I tabellen nedenfor er der angivet følsomhedsberegninger for ændringer i de vigtigste priser og renter.

TABEL 6: DRIFTSRESULTATERNES FØLSOMHED PR. BEDRIFT, 2013*

1.000 Kr.	Alle bedrifter	Heltidsbedrifter
Driftsresultat – centralt skøn	306	741
Mælkeafregning bliver 5 øre/kg lavere	291	700
Mælkeafregning bliver 10 øre/kg højere	316	768
Korn og foderpriser bliver 16 procent lavere	351	912
Korn og foderpriser bliver 23 procent højere	247	516
Svinenotering bliver 1 kr./kg lavere	234	554
Svinenotering bliver 1 kr./kg højere	378	928
Renten bliver ca. 0,3 pct.point** lavere	338	805
Renten bliver ca. 0,2 pct.point** højere	287	704

* Fra december 2012 beregnes følsomheden af anslåede sandsynlige pris- og renteændringer, fremfor faste ændringer i produktpris og renter. Pris- og renteudsvingene er valgt ud fra et sandsynlighedsinterval, der ventes at opfange ca. 2/3 af prisbevægelserne. Som i det centrale skøn er pris-/renteprognosen et udtryk for den forventede gennemsnitligt handlede pris/rente, og ikke højest/lavest pris/rente.

** Der forudsættes et parallelskifte for hele rentekurven, da der indgår rentesatser med forskellige løbetider og underliggende aktiver.

Der er forskel på, hvordan og i hvilken udstrækning ændringer i priser og renter påvirker landbrugssektoren.

Landbruget som helhed er meget eksponeret over for en ændring i renterne på grund af det forholdsvis høje gælds niveau. Ændringer i renten påvirker alle bedriftstyper i samme retning. En stigning i renten på et procentpoint vil medføre et fald i driftsresultatet på ca. 175.000 kr. for heltidsbedrifter.

Ændres produktpriserne, rammer det i reglen kun en del af landbruget. Ændringer i produktpriserne kan derfor slå kraftigt igennem i den enkelte produktionsgren, men kun moderat i hele landbrugssektoren. Ændrede produktpriser kan også påvirke produktionsgrenene modsatrettet. For eksempel påvirker ændringer i kornpriser forskelligt. Ved en stigning i kornprisen tjener planteproducenterne, mens animalske producenter taber, i den udstrækning de ikke er selvforsynende med foder.

AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET

Heltidsbedrifter

Op gennem 00'erne steg landbrugets gældsætning kraftigt. Meget tyder nu på, at gældsætningen er bremsset og at gældsniveauet stagnerer. Det skyldes blandt andet et lavt investeringsniveau efter en længere periode med store investeringer. Desuden er indtjeningen blevet forbedret. Endvidere er såvel ejendomspriserne som antallet af ejendomshandler faldet. Endelig omsættes der formentlig relativt flere højt belånte ejendomme, og den finansielle sektor bidrager undertiden til konsolidering ved ejerskifter. Vanskeligere adgang til kapital er medvirkende til at begrænse investeringsniveauet og aktiviteten på ejendomsmarkedet.

Heltidsbedrifternes gældsprocent forventes at falde fra 66,6 procent i 2010 til 63,2 procent i 2014, dog er gældsprocenten ligesom "Aktiver i alt" og "Egenkapital" i Tabel 7 afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der i øjeblikket hersker en del usikkerhed.

TABEL 7: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. HELTIDSBEDRIFT

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Fast ejendom**	15.596	21.978	21.985	22.931	23.628	24.312	25.059
Landbrugsaktiver i alt	19.916	27.750	27.163	28.066	28.830	29.573	30.406
Aktiver i alt	23.086	29.610	28.881	30.972	31.862	32.738	33.711
Realkreditlån	-9.170	-13.586	-13.725	-14.594	-14.594	-14.594	-14.594
Bank/sparekasselån	-948	-3.714	-2.763	-2.526	-3.086	-3.098	-3.384
Gæld i alt	-12.726	-18.482	-19.236	-20.448	-21.008	-21.020	-21.306
Egenkapital	10.360	8.871	7.153	7.969	8.299	9.163	9.849
Investeringer i alt	-1.637	-993	-755	-980	-1.041	-1.022	-1.118
Likviditet før inv.***	162	-9	341	511	481	1.010	832
<i>Nøgletal:</i>							
Soliditetsgrad (pct.)****	42,9	30,0	24,8	25,7	26,0	28,	29,2
Gns. gældsprocent	57,1	62,4	66,6	66,0	65,9	64,2	63,2

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Approksimation i årene 2004-2009.

**** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser til skat fratrasket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Realkreditgælden skønnes at udgøre ca. 72 procent af heltidsbedrifternes samlede gæld frem til 2014.

Ca. 84 procent af den samlede gæld er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden.

Investeringsomfanget er blevet nedbragt, så investeringer ekskl. jord nu ligger omtrent på niveau med afskrivningerne. Det forholdsvis lave investeringsniveau skyldes, at landbruget har haft et højt investeringsniveau i de senere år, og nu har større fokus på konsolidering. Derudover har landbruget oplevet en længere

periode med beskeden indtjening, et fald i egenkapitalen samt kreditmæssigt stramme vilkår, der gør det vanskeligt at fremmedfinansiere investeringer. Kreditadgang og -vilkår udgør et stort usikkerhedsmoment for heltidsbrugene i forbindelse med investeringsprocessen. Udsigten til bedre indtjening i de fleste driftsgrene kan afstedkomme let øgede investeringer.

Investeringerne ventes i prognoseperioden kun at udgøre lidt over halvdelen af det gennemsnitlige investeringsniveau i perioden 2004-2008. Dele af heltidsbrugene har oparbejdet et investeringsbehov i disse år.

Heltidsbedrifternes investeringskvote (se definition i Bilag 1) ligger betydeligt lavere end i 2004-2008, hvor den udgjorde 7,1 procent. Investeringskvoten ventes at ligge omkring 3,3 procent i prognoseperioden. Heltidsrisk har den gennemsnitlige investeringskvote for heltidsbedrifter ligget på gennemsnitligt 6-7 procent. I forhold til produktionsapparatets størrelse vil investeringsomfanget således være relativt lavt i de kommende år.

Alle bedrifter

TABEL 8: AKTIVER, GÆLD, INVESTERINGER OG LIKVIDITET PR. BEDRIFT – ALLE BEDRIFTER

1.000 Kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Fast ejendom**	8.807	12.929	14.211	14.335	14.692	15.042	15.422
Landbrugsaktiver i alt	10.803	15.706	16.318	16.228	16.600	16.964	17.369
Aktiver i alt	13.113	17.071	17.643	18.590	19.067	19.540	20.060
Realkreditlån	-4.694	-7.089	-7.573	-7.775	-7.775	-7.775	7.775
Bank-/sparekasselån	-473	-1.857	-1.306	-1.132	-1.407	-1.422	-1.589
Gæld i alt	-6.406	-9.571	-10.362	-10.540	-10.815	-10.831	-10.997
Egenkapital	6.706	6.037	5.438	6.124	6.325	6.783	7.136
Investeringer i alt	-722	-492	-459	-489	-518	-511	-558
Likviditet før invest.	-	-	182	285	243	496	391
<i>Nøgletal:</i>							
Soliditetsgrad (pct.)***	48,7	35,4	30,8	32,9	33,2	34,7	35,6
Gns. gældsprocent	51,3	56,1	58,7	56,7	56,7	55,4	54,8

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** I prognoseperioden forudsættes det, at ejendomspriserne følger den generelle inflationsudvikling.

*** Indtil 2009 er soliditetsgraden lig 100 minus gældsprocent. Fra 2009 er hensættelser fratrasket egenkapitalen, inden der divideres med det samlede antal aktiver.

Også for alle bedrifter er der udsigt til et omtrent uændret gælds niveau i prognoseperioden. Årsagerne er de samme som anført ovenfor for heltidsbedrifter, dvs. et lavt investeringsniveau, forbedret indtjening, faldende ejendomspriser og antal handlede ejendomme samt omsætning af relativt flere højt belånte ejendomme. Vanskeligere adgang til kapital er ligeledes medvirkende til at begrænse investeringsniveau og aktiviteten på ejendomsmarkedet.

Der er udsigt til, at landbrugets gældsprocent vil falde lidt i de kommende år fra 58,7 procent i 2010 til 54,8 procent i 2014. Det skal dog nævnes, at gældsprocenten er afhængig af aktivernes værdiansættelse, hvorom der i øjeblikket hersker en del usikkerhed.

Realkreditgælden udgør ca. 74 procent af alle bedriftenes gæld frem til 2014. Ca. 82 procent heraf er med variabel rente. Dette forventes ikke at ændre sig nævneværdigt i prognoseperioden.

På sektorniveau er gælden nogenlunde uændret på 330 mia. kr. fra 2010 til 2014.

TABEL 9: AKTIVER, GÆLD OG INVESTERINGER PÅ SEKTORNIVEAU

Mia. kr.	Gns. 2004-2008	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Aktiver i alt	474	544	567	580	585	592	598
Gæld i alt	-232	-305	-333	-329	-332	-328	-328
Egenkapital**	243	192	175	209	194	206	213
Investeringer i alt	-26	-16	-15	-15	-16	-16	-17

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.

** Differencen mellem aktiver og hhv. gæld og egenkapital skyldes hensættelser til udskudt skat.

Investeringsomfanget er blevet nedbragt, så investeringer i bygninger, maskiner, inventar mv. nu er omtrent på niveau med afskrivningerne. Det forholdsvis lave investeringsniveau skyldes, at landbruget i en længerevarende forudgående periode har haft et højt investeringsniveau, og derfor af konsolideringsmæssige hensyn reducerer investeringerne. Derudover har landbruget oplevet en længere periode med beskeden indtjening, et fald i egenkapitalen samt kreditmæssigt stramme vilkår, der gør det vanskeligt at fremmedfinansiere investeringer. Udsigten til bedre indtjening i de fleste driftsgrene kan afstedkomme let øgede investeringer.

Landbrugssektorens aktivmasse ventes let stigende i prognoseperioden fra ca. 580 mia. kr. i 2011 til knap 600 mia. kr. i 2013. Egenkapitalen ekskl. hensættelser ventes at have nået bunden på 175 mia. kr. i 2010 og vil herefter stige til 213 mia. kr. i 2014. Stigningen forudsætter en moderat fremgang i aktivpriserne.

Den viste fremskrivning til 2014 med et omtrent uændret gældsniveau og stigende egenkapital forudsætter, at virksomhedernes adfærd er nogenlunde uændret i forhold til 2010 og 2011, dvs. at der fortsat føres en relativt restriktiv ekspansions- og investeringsadfærd.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for år 2012-2014 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

TABEL 1: PRISFORVENTNINGER

	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
<i>Mælkeproduktion</i>						
Mælkepris (kr./kg standard mælk)	2,10	2,37	2,64	2,51	2,65	2,55
Mælkeydelse pr. ko (stigning i pct. pa.)	1,00	1,00	-1,00	0,60	0,50	1,00
<i>Svineproduktion</i>						
Svinekød (kr./kg)	9,33	9,83	10,69	11,84	13,05	13,04
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	328	337	358	394	441	451
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	192	203	211	232	259	272
Grise pr. årsso	27,5	28,2	29,8	30,4	31,0	31,7
<i>Planteproduktion</i>						
Foderhvede (kr./hkg.)	91	98	145	153	155	141
Foderbyg (kr./hkg.)	91	94	142	153	155	141
Maltbyg (kr./hkg.)	117	101	167	170	170	166
Raps (kr./hkg.)	222	229	331	344	330	315
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	95	112	129	101	155	115
<i>Foder mv.</i>						
Soyaskrå (kr./hkg.)	235	230	248	276	319	271
Foderhvede (kr./hkg.)	98	105	154	170	171	157
Foderbyg	93	103	154	171	171	157
Rapsskrå (kr./hkg.)	141	134	159	182	180	160
Gødning (indeks)	172	161	189	184	180	180
Brændstoffer (indeks)	148	187	229	248	255	255
<i>Økologiske produkter</i>						
Mælkepris	2,71	2,97	3,22	3,05	3,24	3,10
Oksekød – ældre køer (281-300)	-	18,02	20,74	22,80	23,90	24,40
Foderbyg – økologisk (kr./hkg.)	139	185	276	267	267	265
Kraftfoder, høj pct. (kr./hkg.)	404	355	382	396	458	461

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer. Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

Prognosen for 2014 er behæftet med en del usikkerhed og bygger derfor på forsigtige forudsætninger, herunder pejlinger fra FAO/OECD's forventede langsigtede prisbevægelser.

Salgspriser

Tørken i USA's majs- og sojabælte medførte store prisstigninger på afgrødemarkedet henover sommeren 2012. I Rusland og Sortehavsområdet faldt kornhøsten også kraftigt på grund af tørke, og mangel på nedbør har ligeledes reduceret udbyttet i Australien, hvor høsten nu er i fuld gang.

Herhjemme har Danmarks Statistik opgjort den danske kornhøst til 9,5 mio tons. Kun overgået af høsten i 2009 i størrelse, og med de nuværende høje priser er værdien af høsten rekordstor. Etableringen af vinter-afgrøder har været fornuftig, men megen nedbør har skabt udfordringer, specielt for bjærgningen af kartofler, majs og roer.

I de seneste måneder har der løbende været rygter om eksportrestriktioner i Rusland og Ukraine. Indtil nu har der dog ikke været hold i rygterne. På nuværende tidspunkt vil restriktioner på korneksporten kun have en mindre effekt på verdensmarkederne, da mængden af korn, der kunne holdes væk fra markedet, er lille, og priserne er allerede meget høje.

I USA blev sojahøsten bedre end frygtet i sommers, da tørken og priserne var på deres højeste, men stadig væsentlig mindre end 2010 og 2011. I Sydamerika er der udsigt til en rekordstor sojahøst i starten af 2013, og på Chicagobørsen er prisen for en sojaskråfuture faldet kraftigt siden september.

De positive udsigter for sojaproduktionen i Brasilien og Argentina har presset priserne ned, men usikkerheden er stor. Derfor er det vigtigt, at de danske landmænd tager stilling til denne prisrisiko.

Prisen på mælk i EU følger verdensmarkedet. Kun ca. 8 % af verdens mælkeproduktion omsættes på verdensmarkedet. Resten afsættes på lokalt. Verdensmarkedet er præget af få store udbydere (New Zealand, EU, USA, Australien og Argentina) og få større importører (Rusland, Kina og Japan samt lande i Nordafrika og Mellemøsten). Dominansen af få aktører gør verdensmarkedet følsomt.

På den nordlige halvkugle faldt mælkeproduktionen hen på sommeren mere end det normale sæsonbetingede fald. Årsagen var meget høje foderpriser samt tørke i USA, hede i Sydeuropa og kulde og vådt vejr i den nordvestlige del af Europa. Den newzealandske produktion ligger i starten af sæsonen 2012/13 en anelse over niveauet sidste år, men ventes at ligge lavere senere på grund af El Niño. Samlet kan man sige, at høje foderpriser dæmper væksten i produktionen på den nordlige halvkugle, mens mere normale vejrhold vil dæmpe produktionen på den sydlige halvkugle.

Efterspørgslen vil fortsat være præget af lave økonomisk vækst i USA og Europa. Det er derfor landene udenfor Europa og Nordamerika, som skal trække efterspørgslen. Selvom den økonomiske vækst har været stigende i disse områder er den dog aftagende i øjeblikket.

De seneste pålidelige prognoser forudser, at efterspørgslen i 2013 vil overstige udbuddet, og at priserne på mejeriprodukter derfor vil stige. Priserne kan blive trukket yderligere op af dårlige vejrforhold på den sydlige halvkugle og høje foderpriser på den nordlige halvkugle samt af højere økonomisk vækst i landene udenfor EU og Nordamerika. Gode vejrforhold på den sydlige halvkugle, mindre følsomhed overfor stigende foderpriser og lavere økonomisk vækst i de vigtige importlande vil trække i den modsatte retning.

Prognosen over **svinenoteringen** for 2013 er blevet opskrevet med 0,50 kr./kg i forhold til prognosen fra september. Baggrunden for opjusteringen er, at der nu er ganske klare tegn på, at vi vil se et fald i produktionen af svin i EU. Det skyldes dels den forudgående periode med dårlig økonomi i svineproduktionen, høje foderpriser og dels de nye regler for løsgående drægtige søer, der træder i kraft 1. januar 2013. Samtidig er der udsigt til fortsat gode eksportmarkeder udenfor EU.

Købspriser

Vedr. *afgrødepriser* – se ovenfor.

Prisen på *handelsgrødning* ventes at falde marginalt tilbage i 2012 og 2013 fra det nuværende niveau. Niveauet vil dog fortsat være forholdsvis højt på grund af stor efterspørgsel og høje energipriser.

Priserne på *bekæmpelsesmidler, reparation og vedligeholdelse* samt *tjenesteydelser* forventes generelt at følge den almindelige prisudvikling i prognoseperioden.

Der hersker stor geopolitisk og konjunktuel usikkerhed om *energipriserne*. Prognosen bygger på uændrede priser i forhold til det aktuelle niveau i september 2012.

Konjunktur og renter

Den europæiske gældskrise dominerer fortsat udviklingen på rentemarkederne. Også den globale vækst har indflydelse på renteniveauet og efter det amerikanske præsidentvalg bidrager "fiscal cliff" og diskussionerne om holdbarheden i de amerikanske offentlige finanser til usikkerheden.

Andet halvår 2012 har budt på global vækstafmatning i samtlige vigtige økonomiske centre, herunder også USA og Kina. Værst ramt er dog Europa, og Euro-området er igen ramt af direkte økonomisk tilbagegang.

Den europæiske recession er ikke voldsom, men i kraft af at den europæiske vækst kun ligger marginalt over nullinjen i disse år, rammes Europa til stadighed af tilbageslag med negativ vækst. Gældskrisen tynger væksten i kraft af offentlige besparelser og manglende forbrugs- og investeringslyst i den private sektor. Derudover stagnerer eksporten i lyset af global vækstafmatning, stramme kreditforhold og høje renter i flere lande.

Euro-områdets vækst trækkes især ned af de sydeuropæiske lande, der oplever kraftigt negative vækstrater. Modsat er der svag til moderat vækst i de fleste nordeuropæiske lande, men ikke nok til helt at opveje vækstfaldet i Sydeuropa.

Prognosen bygger på en forudsætning om, at de udviklede økonomier generelt set igen vil opleve svag, men positiv vækst i hele prognoseperioden, og inflation vil ikke blive et tema i denne periode.

Den grundlæggende usikkerhed om det europæiske projekt vil endnu i lang tid lægge et solidt loft over de danske renter. Fra tid til anden vil gældskrisen blusse op, for eksempel i forbindelse med det politiske spil om Grækenland og Spaniens gældsrestrukturering og reformer. I disse perioder vil kapitalflugten til blandt andet Danmark tage til og i kortere perioder medføre endnu lavere renter. Kun ved afgørende skridt mod en finanspolitisk union, hvis et eller flere svage lande forlader euroen, eller hvis den globale vækst overrasker positivt, kan de danske renter stige lidt.

Tabellen viser, hvilke renteforudsætninger prognosen bygger på.

TABEL 2: RENTER INKL. BIDRAG MV.

	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,16	4,80	4,90	5,05
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,41	2,08	1,86	2,05
Realkredit, flex, euro	1,87	2,21	2,00	1,76	1,92
Finanslån, valuta	4,86	5,37	5,43	5,40	5,54
Kassekredit, dkr.	6,50	7,04	7,34	7,16	7,31
Banklån, dkr	5,67	5,72	6,15	6,10	6,25

* Prognose fra Videncentret for Landbrug

Datamateriale

I alt indgår 7.724 bedrifter i analysen. Resultaterne er vejede op til de 31.202 bedrifter – heraf 11.667 heltidsbedrifter – der var i alt i 2011 i henhold til den seneste landbrugstælling fra Danmarks Statistik. Resultaterne er således repræsentative for hele landbruget.

I 2010 var der i alt 32.165 bedrifter, heraf 12.411 heltidsbedrifter. Nedgangen i antal bedrifter skyldes overvejende, at mindre heltidsbedrifter har stoppet den animalske produktion og er derved blevet deltidsbedrifter. Det reducerede antal deltidsbedrifter derimod har typisk solgt eller bortforpagtet jorden og er derved ophørt som landmand.

Bedrifterne, der indgår, skal være på mindst 10 ha, eller værdien af et 'standardoutput' (omsætning) skal være på mindst 15.000 euro. Årsrapporten skal derudover indeholde privatøkonomiske data.

Indkomstprognoserne for 2012-2014 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2011 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår af Landbrug & Fødevarers publikation "Markedsvurdering for landbrugsproduktion".

Analysen indeholder en særskilt opgørelse for heltidsbrug. Heltidsbrug står for ca. 85 pct. af den samlede landbrugsproduktion. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer.

Fra og med 2010 har EU besluttet at ændre klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ). Som en følge heraf ændrer Videncentret for Landbrug i lighed med Danmark Statistik tilsvarende principperne for klassifikation af bedriftstyper, så de er i overensstemmelse med EU-standard.

Tidligere er bedrifterne som udgangspunkt klassificeret efter, hvor minimum to tredjedele af standarddækningsbidraget stammede fra. Nu bliver tilhørsforholdet afgjort af, hvor minimum halvdelen af omsætningen genereres.

Definitioner

Afkastningsgrad: Resultat af primær drift plus afkoblet støtte minus ejer aflønning, divideret med landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo). Viser forrentningen af landbrugsaktiverne.

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standard-dækningsbidrag over 60.000 kr.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Lønningsevne: Driftsresultat før renter plus afkoblet EU-støtte minus forpagtningsafgift og minus 4 pct. forrentning af landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo) divideret med antal normtimer (dog reduceret med timer aflønnet af maskinstation). Viser mulighed for afkast til kapital og arbejde.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økonomi

Agro Food Park 15 T +45 8740 5000
Skejby F +45 8740 5010
DK 8200 Århus N vfl.dk

PARTNER I

DLBR®

DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING